Gemeente
Amsterdam

VENSERPOLDER

Gebiedsontwikkeling
in het kader van ontwikkelbuurten

Gemeente Amsterdam, Stadsdeel Zuidoost

Ontwerpen van projecten uit fase 1
stand van zake eind 2018

INLEIDING

Vooruitlopend op planvorming en principebesluit voor de ontwikkelbuurt Venserpolder in Amsterdam Zuidoost, is in 2018 gestart met investeringen in de openbare ruimte. Het doel van de investeringen is de verbetering van de kwaliteit van de woningen, de woonomgeving en de gebouwde voorzieningen om de leefbaarheid in de buurt te verbeteren. Ook om de sociaaleconomische positie van de buurt en haar bewoners te versterken. Concreet betekend dit financiële middelen voor een verbetering van de uitstraling waarbij de bewoners een actieve rol hebben hierin mee te denken. Het betreft meer of minder kleine ingrepen die vooruitlopend op de principenota en het investeringsbesluit de wensen en behoeftes van spelers in het gebied in kaart brengen.

Hoodlab

Hoodlab is een ontwerpmethodiek om bewoners zelf te betrekken bij het ontwikkelen van hun buurt en zelf mee te doen in de ontwikkeling van de openbare ruimte. PLYGRND.city zijn buurtmakers die zich lokaal samen met bewoners en professionals inzetten voor een betere leefomgeving.
In juni is Hoodlab in Venserpolder neer gestreken in de vorm van een buurthuiskamer in een zeecontainer. Doormiddel van deze buurthuiskamer is er gezocht naar de talenten van de bewoners, met de vraag hoe ze daarmee van waarde (kunnen) zijn voor hun omgeving en hoe dat zichtbaar gemaakt kan worden in de openbare ruimte. In een periode van vijf weken is er met bewoners geco-creëerd om de buurt gezonder, mooier en gezelliger te maken. Dit heeft geresulteerd in een aantal schetsontwerpen van de projecten die in 2018 en 2019 samen met bewoners, professionals, PLYGRND.CITY (Hoodlab) en de gemeente uitgevoerd kunnen worden.

Dit document

De deelprojecten die zijn gegenereerd in het voorjaar van 2018, tijdens de buurthuiskamer in de wijk, zijn vertaald naar een aantal schetsontwerpen. We werken toe naar de uitvoering van deze projecten in de openbare ruimte.
Eerst komt in het kort de ruimtelijke opbouw van de wijk aan bod. Hoe kunnen we de opgehaalde projecten implementeren in de bestaande openbare ruimte?
Vervolgens wordt de uitwerking van de schetsontwerpen toegelicht. Alle projecten die in de afgelopen periode uitgevoerd zijn en nog uitgevoerd gaan worden, worden hierin uitgelegd.

INHOUD

Inleiding	2
Inhoud	3
Hoodlab	5
Openbare ruimte	7
Bewegende Stad	9
Deelprojecten	13
Conclusies	33

VENSERPOLDER
'KOM HET MAKEN'
DIT IS JE BUURT
1. CANVAS ONTWERPSPEL
2. OP WIJKEXPEDITIE
3. ONTWERP DE FUARBOX
4. APPELTJE SCHILLEN
5. PRAAT JE PAAL ONTWERP
6. MINDMAP BRAINSTORMEN

HOODLAB

Met interventies in de openbare ruimte probeert Hoodlab mensen bewuster te maken van gezond (sociaal) gedrag. PLYGRND.city en Hoodlab werken vanuit de design thinking methode: in co-creatie, stellen bewoners centraal en delen graag kennis om mensen te inspireren. Ze verbinden het ruimtelijke met sociale domein en werken samen met bestaande lokale partijen zoals scholen, studenten, kunstenaars en focusgroepen.

In de start van het co-creatieproces 2018-2019 heeft Hoodlab gedurende 5 weken in de lente tussen de 350 en 500 buurtbewoners, jong en oud, gesproken en gevraagd naar hun ideeën en wensen voor de buurt. Deze ideeën zijn doorvertaald naar deelprojecten in de ruimtelijke ontwikkeling van de buurt ten behoeve van het stimuleren van de de sociale en fysieke gezondheid van de bewoners en de buurt.

Alle deelprojecten worden uitgelegd in het document van PLYGRND.CITY: Venserpolder Hoodlab uitvoeringsagenda 2018 + 2019. Dit rapport is als bijlage toegevoegd bij voorliggend document.

SCHETSONTWERPEN

IN GESPREK MET BEWONERS

OP WIJKEXPEDITIES

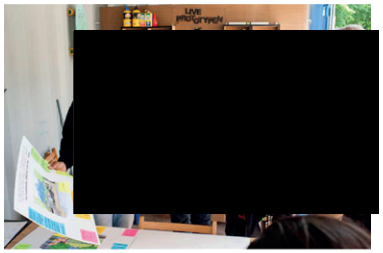

DRAAGVLAK CREËEREN

IEDEREEN EEN STEM

BUURTPROFESSIONALS ERBIJ

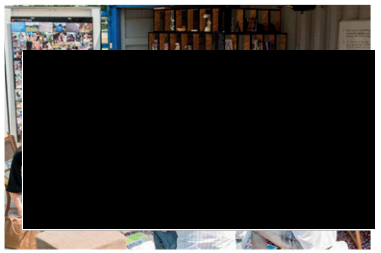

WERKSESSIES VOOR UITVOERING

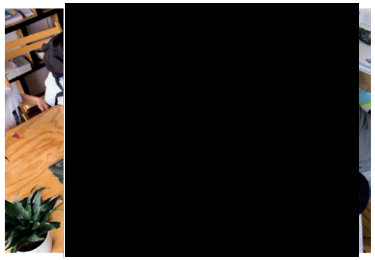

ONTWERPSPELLEN SPELEN

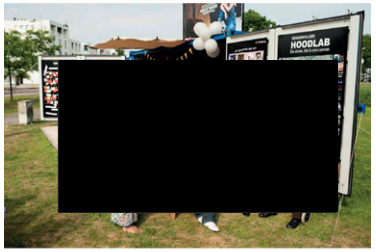

HET GESPREK OP GANG

MET CONCRETE ACTIES!

> Verbeelding co-creatie proces Hoodlab. Beelden PLYGRND.CITY

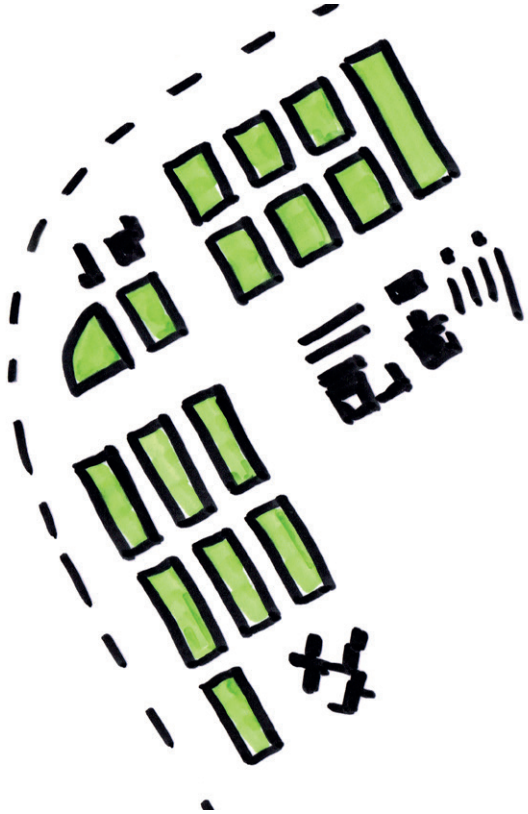

GESLOTEN BOUWBLOK

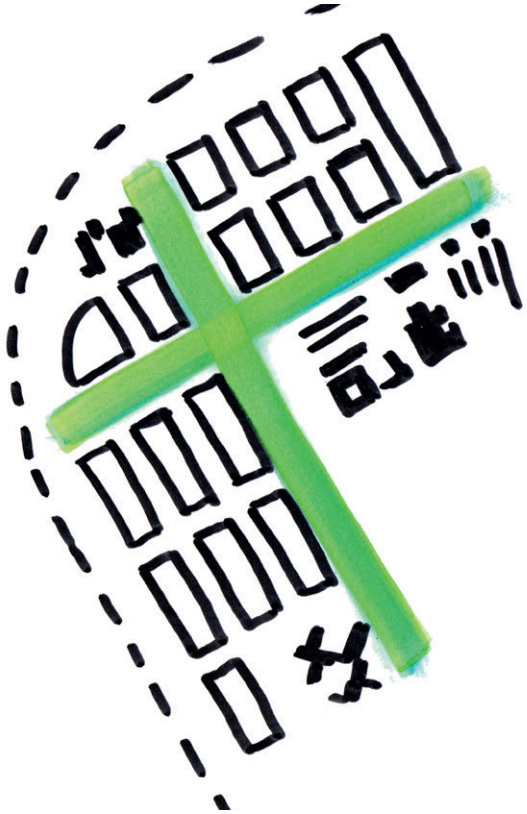

BREDE SINGELS - 95 m

BREDE STRATEN - 30 m

OPENBARE RUIMTE

Hoe zorgen we er voor dat de geformuleerde projecten worden ingebed in de bestaande openbare ruimte? Daarvoor kijken we eerst naar de opzet van de wijk, de stedenbouwkundige structuur.

Het plan van Venserpolder is een ontwerp van Carel Weeber. Met dit plan greep hij terug op bewezen ontwerpen uit de stad: singels, lanen en hoven. Hij introduceerde een nieuwe versie van het moderne bouwblok. De strakke opzet van zijn plan vormde een reactie op de willekeurige verkaveling van de jaren ’70.

Venserpolder wordt doorsneden door twee singels van 95 m breed. De straten tussen de bouwblokken zijn 30 meter breed. De noord zuid straten hebben een ander profiel dan de oost west straten, waardoor men zich goed zou kunnen oriënteren. De binnenruimte van de bouwblokken werd openbaar ingericht als een binnenhof. De maatvoering van de straten en singels is ruimer ten opzicht van de eerdere plannen in de stad.

Hoofdoorzaak van deze ruime opzet was het ruimtegebruik. De toename van het verkeer en parkeren kreeg een prominente plaats in het ontwerp. Parkeren op maaiveld was de oplossing in dit plan, gezien de parkeergarages bij de hoogbouwflats in de Bijlmer maar voor de helft gebruikt werden. Ook werd er in die tijd meer ruimte gereserveerd voor kabels en leidingen.

Dit alles verklaard waarom Venserpolder zo ruim opgezet is. De brede straten en groene singels bieden kansen om de projecten die zijn opgehaald door middel van Hoodlab in de bestaande structuur te implementeren.

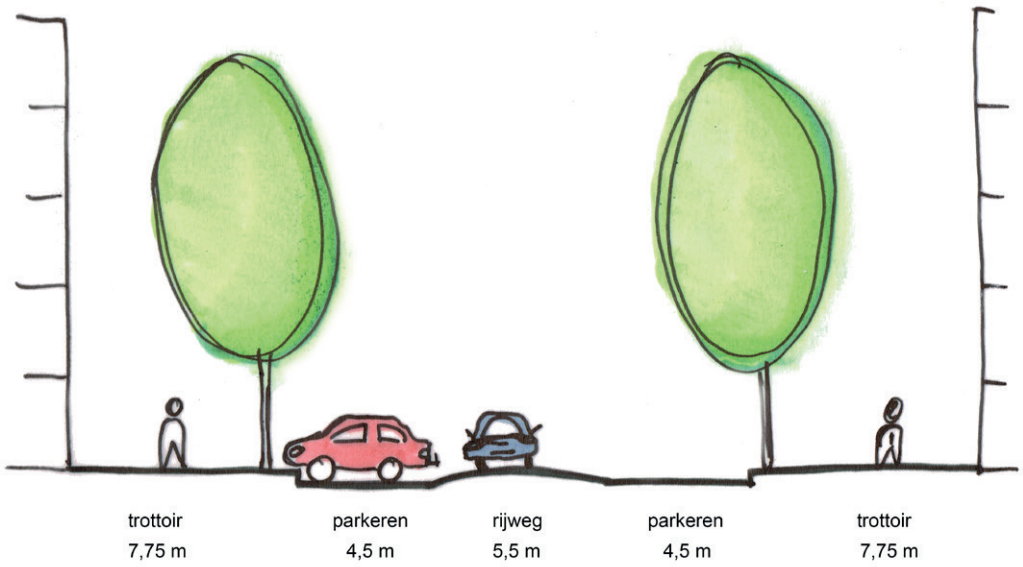

> Doorsnede van de oost west straten met een totaal maat van 30 meter

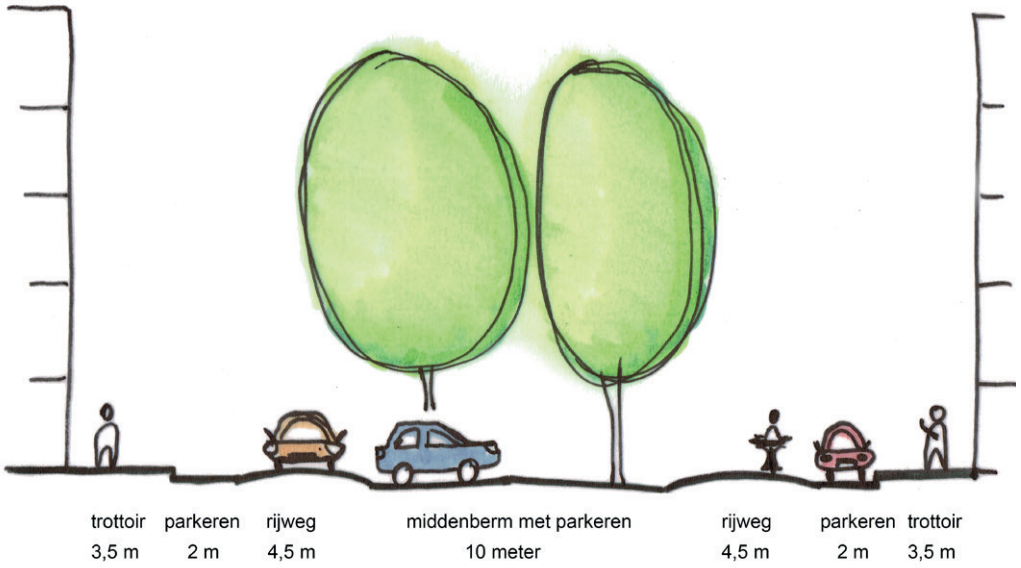

> Doorsnede van de noord zuid straten met een totaal maat van 30 meter

DE IDEALE SPEELPLEK

VOLGENS DE KINDEREN VAN BASISSCHOOL KLAVERBLAD & DE SCHAKEL

BEWEGENDE STAD

Onderzoek naar de beste speelplekken in Venserpolder

Team Bewegende Stad heeft in opdracht van de programmamanager Zuidoost in kaart gebracht wat de kinderen van basisscholen Klaverblad en De Schakel van de bestaande speelplekken in Venserpolder vinden. Waar komen ze wel, waar niet, wat missen ze of wat kan beter. Op basis daarvan heeft het team een Speelatlas gemaakt.

Leerkrachten van groep 8 selecteerden leerlingen die meededen aan de groepsgesprekken. Ze kwamen op twee ochtenden bij elkaar. Het bleef niet bij praten: ze gingen ook met kleurpotloden aan de slag. In totaal deden zo'n 40 kinderen mee. Met een plattegrond van Venserpolder op tafel werd er geïnventariseerd welke speelplekken ze fijn vonden en welke niet, en waarom niet. Dat resulteerde in een 'Sterrenkaart'. Opmerkelijk was dat de meest kleurrijke plek de hoogste waardering kreeg.
Daarna tekenden ze hun wensen op het gebied van spelen. De tekeningen varieerden van een voetbalkooi (jongens) tot een danspodium (meisjes), van grote schommels tot een trampoline, kabelbaan en een plek om te zitten

DE BESTE SPEELPLEKKEN

VOLGENS DE KINDEREN VAN BASISSCHOOL DE SCHAKEL

DE BESTE SPEELPLEKKEN

VOLGENS DE KINDEREN VAN BASISSCHOOL KLAVERBLAD

Gemeente Amsterdam

FIJNER WINKELEN
Albert Camuslaan

INTERACTIEVE DANSBOOG
schoolplein

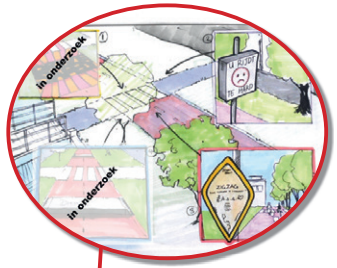

VERKEERSITUATIE
Dolingadreef
(deels uitgevoerd)

KABELBAAN
Dostojevskisingel

XXL picknickbank
met kleine picknickbanken

BLOEMBOLLEN
langs het Abcouderpad
(uitgevoerd)

SPEELPLEK MAKEN
Dubbelink

SPORTVELD OPKNAPPEN
sportstrook Dolingadreef

SPORTCONTRAINER
Naast calisthanicspark

PLYGRND FUNBOX
Tegenover Klaverblad &
schoolplein Schakel/Dreef

TRAP NAAR BUSHALTE
Dolingadreef
(uitgevoerd)

EXPERIMENTEN GROFVUIL
Alfred Döblinstraat

SPEELTOESTEL VERVANGEN
blok 17

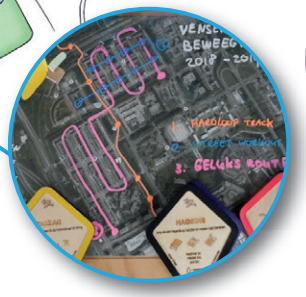

BEWEEGROUTES
door de hele wijk

VIADUCTEN
BESCHILDEREN
onder Dolingadreef

VENSERPOLDER

DE DEELPROJECTEN

Speeltoestel vervangen ,blok 17----------	Uitvoering maart / april 2019
Experimenten grofvuil, Alfred Döblinstraat ----------	PVA is in de maak, experimenten in 2019
Sport contrainer, naast Calisthanicspark----------	Uitgevoerd
Sportveld opknappen, sportstrook Dolingadreef----------	Uitgevoerd
Fijner winkelen, Albert Camuslaan----------	Wordt in 2019 verder opgepakt
Interactieve dansboog, schoolplein tussen de Schakel en de Dreef---	Uitgevoerd
Verkeerssituatie Dolingadreef----------	Psychobremsen zijn uitgevoerd, overige wordt 2019 verder opgepakt
Kabelbaan met picknicktafels, Dostojevskisingel----------	Uitgevoerd
XXL picknicbank met kleine picknickbanken, Agatha Christiesingel---	Uitgevoerd
Bloembollen, langs het Abcouderpad----------	Uitgevoerd
Speelplek maken, Dubbelink----------	?
PLYGRND Funbox, bij Klaverblad en schoolplan Schakel/Dreef-------	Uitgevoerd. Funbox bij Klaverblad wordt 21-01-19 nog verplaatst
Trap naar bushalte aanpassen, Dolingadreef----------	Uitgevoerd
Viaducten beschilderen, onder Dolingadreef----------	Wordt uitgevoerd, plaatsing begin 2019
Beweegroutes, door de hele wijk.----------	Uitgevoerd

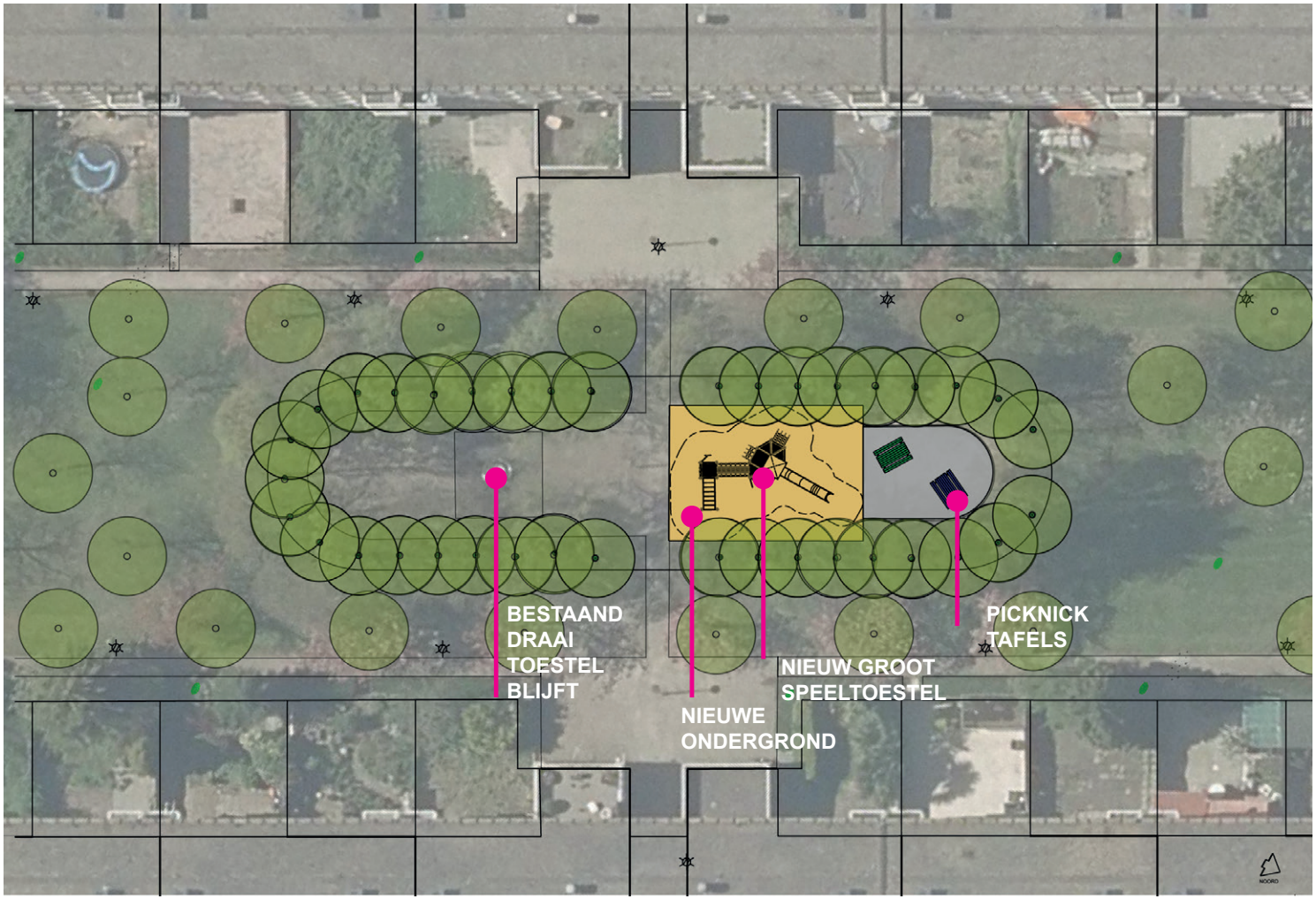

> eindbeeld opknappen speelplek

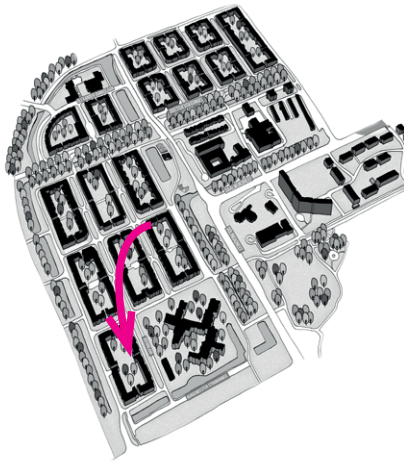

Speelplek verbeteren blok 17

Doormiddel van de methode picto-play is er bij de bewoners rondom de speelplek input opgehaald voor de invulling van de speelplek.
Er is gekozen om het huidige speeltoestel te vervangen voor een groot speeltoestel, met een nieuwe valdempende ondergrond. Op het speeltoestel kunnen kinderen glijden, klimmen en klauteren, ook zit er een klein speelhuisje onder.
De zandbak zal later nog worden verwijderd en de bestrating hersteld. Daardoor ontstaat er ruimte voor twee picknictafels. In overleg met bewoners wordt er gezocht naar ambassadeurs voor deze tafels.

> huidig speeltoestel

> referentiebeeld nieuw speeltoestel

> input van bewoners d.m.v. PICTO-PLAY

grofvuil

Het project ‘Urban geen en Urban clean’, geformuleerd uit de resultaten van de buurthuiskamer, wordt breder getrokken. Het komt voort uit het feit dat er veel grofafval op straat te vinden is, waar bewoners zich aan storen. Er zijn verschillende brainstorm sessies geweest met verschillende mensen die binnen de gemeente met afval te maken hebben. Daaruit is gebleken dat er een aantal experimenten gaande zijn in Amsterdam, die verder uitgerold kunnen worden. Deze experimenten zijn gekoppeld aan de vraag vanuit Venserpolder. De komende maanden wordt er gewerkt aan een plan van aanpak. Het experiment en de ingrepen die daaruit voort komen, zullen in 2019 uitgevoerd woden.

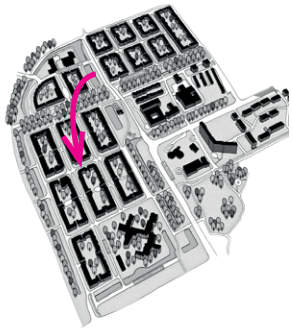

sportcontrainer

De sportcontrainer wordt geplaatst bij de Calisthenics toestellen langs het Abcouderpad (fietspad). Is reeds gerealiseerd eind december 2018.

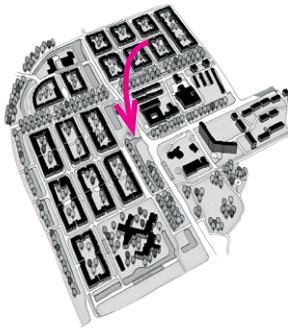

fijner winkelen

Vanuit de buurt zijn verschillende opmerkingen gekomen over het winkelcentrum en het pleintje / kruispunt voor het winkelcentrum (bij de Boston). Het wordt nu niet ervaren als een prettige winkelstraat. Er is vraag naar ander winkelaanbod, bankjes, prullenbakken en fietsnietjes.
In 2016 is het winkelcentrum opgeknapt. Er zijn prullenbakken, fietsnietjes en banken geplaatst. De input vanuit Hoodlab was te weinig om tot een goed schetsplan te komen voor de openbare ruimte. De studenten van Hoodlab hebben aan de hand van interviews op straat, aanvullende input opgehaald. Echter bleek dat hieruit weinig extra input is gekomen.
De vraag is of het voldoende is om extra fietsnietjes, banken en prullenbakken toe te voegen in de openbare ruimte. Wij denken niet dat dat de oplossing is voor een prettiger winkelstraat.
Onze conclusie is dat er meer voor nodig is. Er is inzicht nodig in de doelgroepen, het gedrag van de doelgroepen en de behoeften. Er is een langer traject voor nodig dan we nu kunnen doen. Het probleem ligt niet alleen in de openbare ruimte maar ook bij sociaal. Er is besloten om dit project verder op te pakken in 2019.

dansboog

In het onderzoek van de bewegende stad, naar de ideale speelplek volgens de kinderen van Venserpolder, kwam een aantal keer het onderwerp ‘muziek’ en ‘dansen’ naar voren. Om een impuls te geven aan het speelplein tussen de Schakel en de Dreef, is op deze plek een interactieve dansboog geplaatst. Kinderen kunnen aan de hand van verschillende programma’s, diverse spellen en danspasjes doen. Een stimulans voor de buurt om meer te dansen en te bewegen.

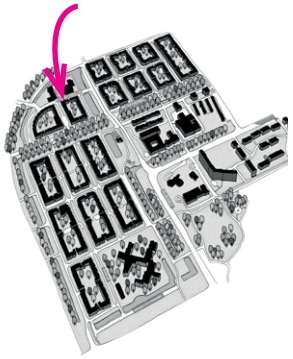

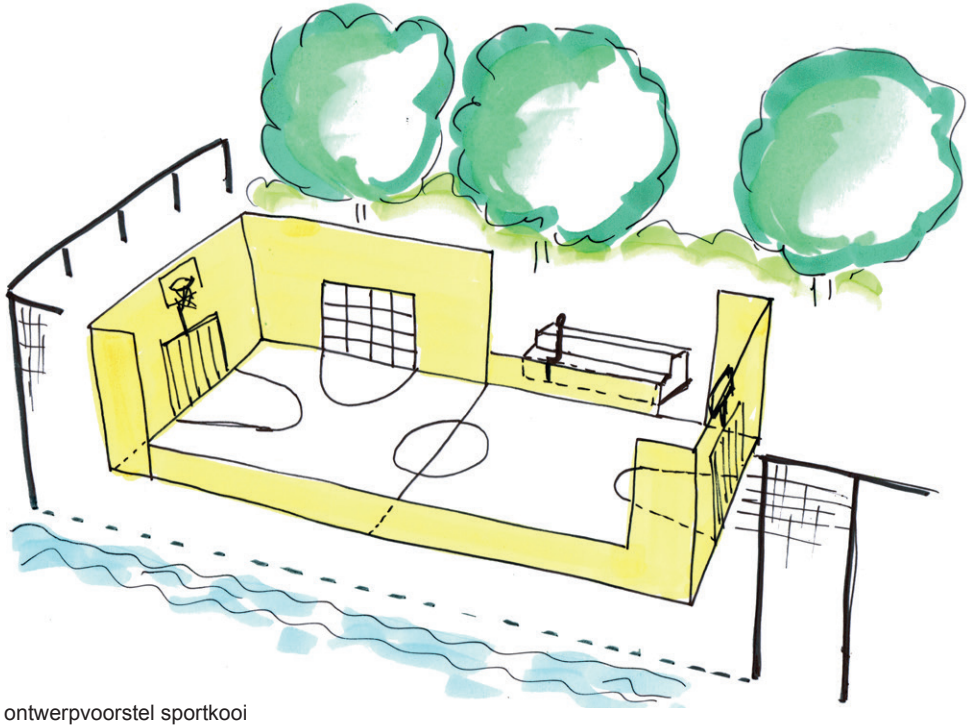

> ontwerpvoorstel sportkooi

> referentiebeeld sutu voetbalmuur

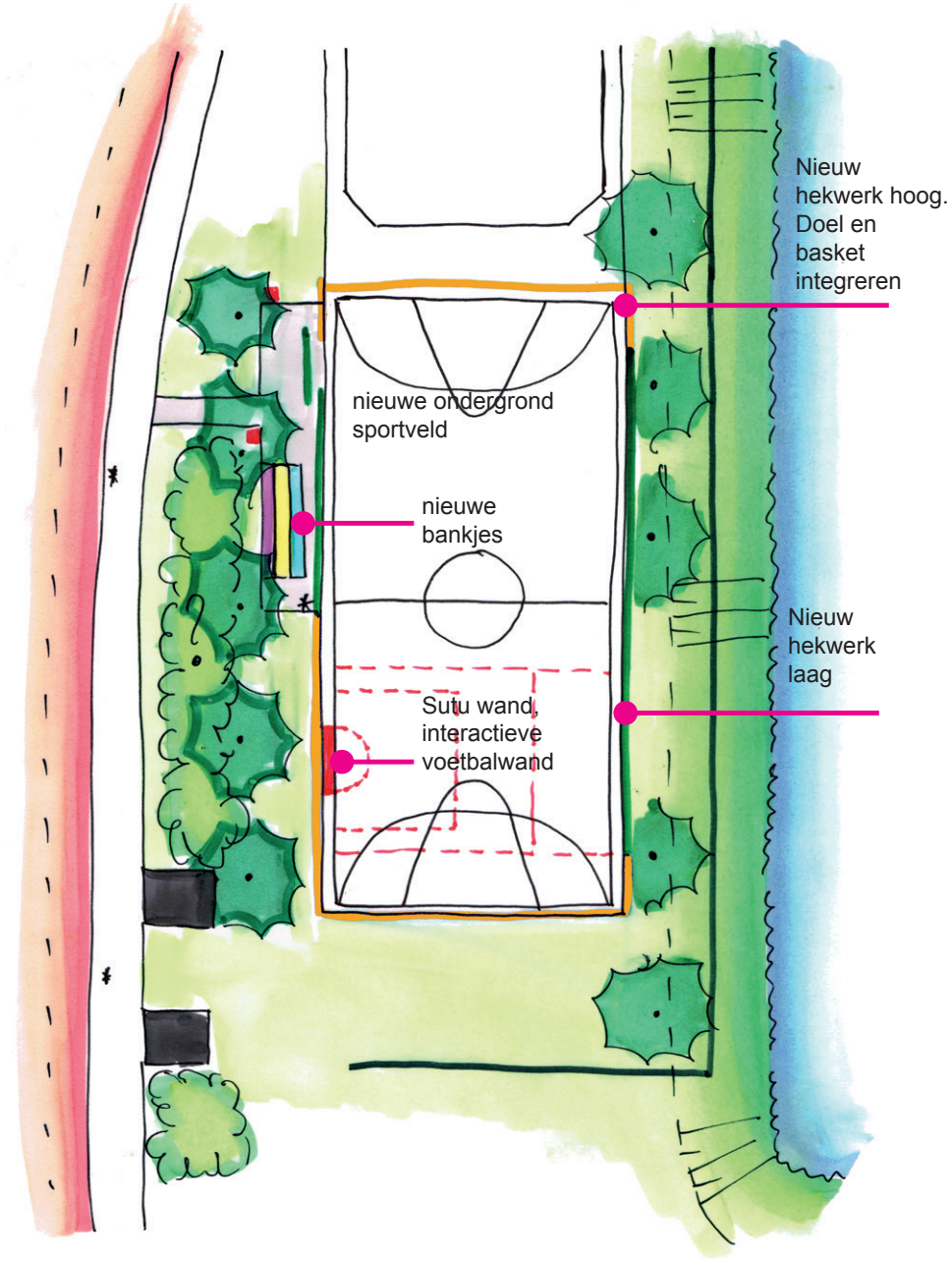

> ontwerpvoorstel

Pleintje pimpen

Toevoeging van een voetbalmuur om het pleintje aantrekkelijker te maken. De voetbalwand is geïntegreerd in een nieuw hekwerk rondom het speelveld. De ondergrond is vernieuwd er wordt nieuwe belijning aangebracht. Bestrating wordt nieuw aangelegd en er worden nieuwe bankjes geplaatst.

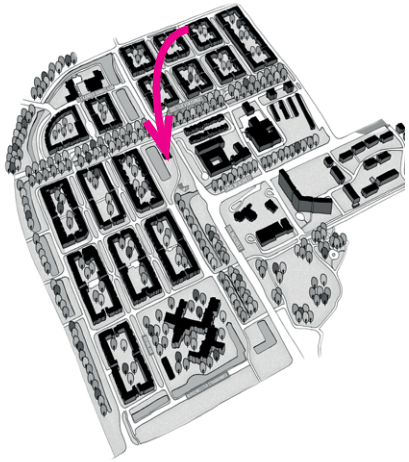

> Situatie voor

> situatie na

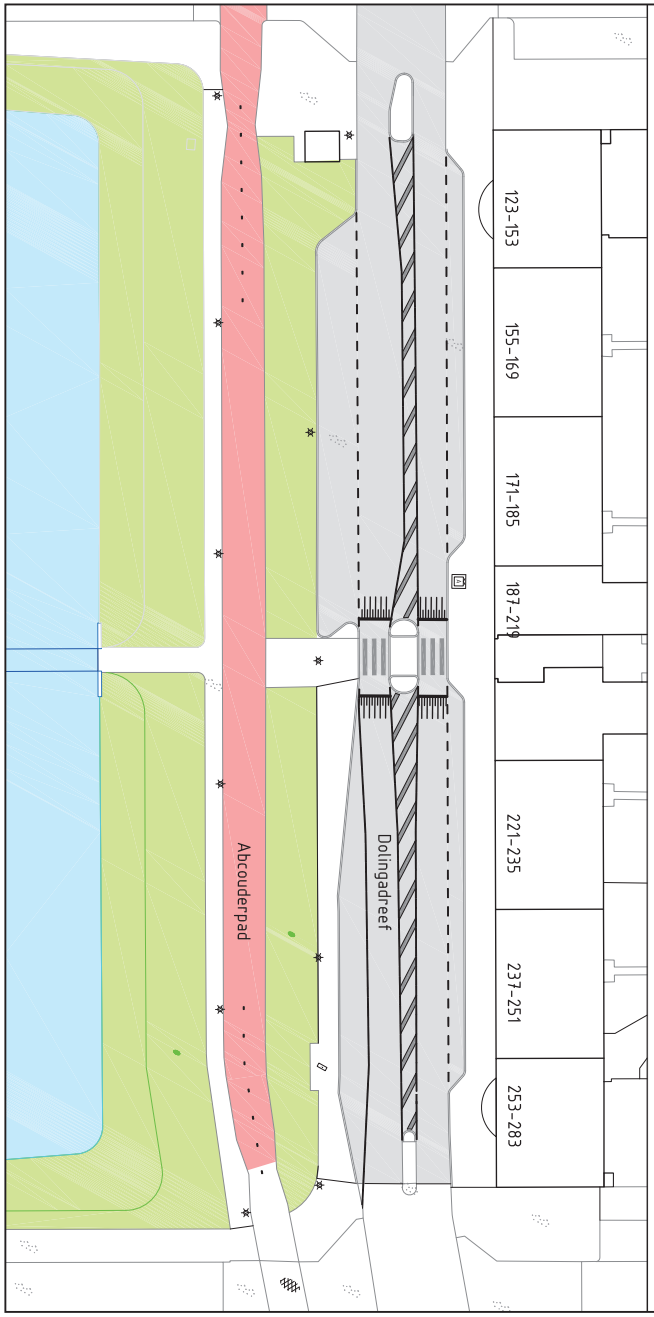

> start situatie

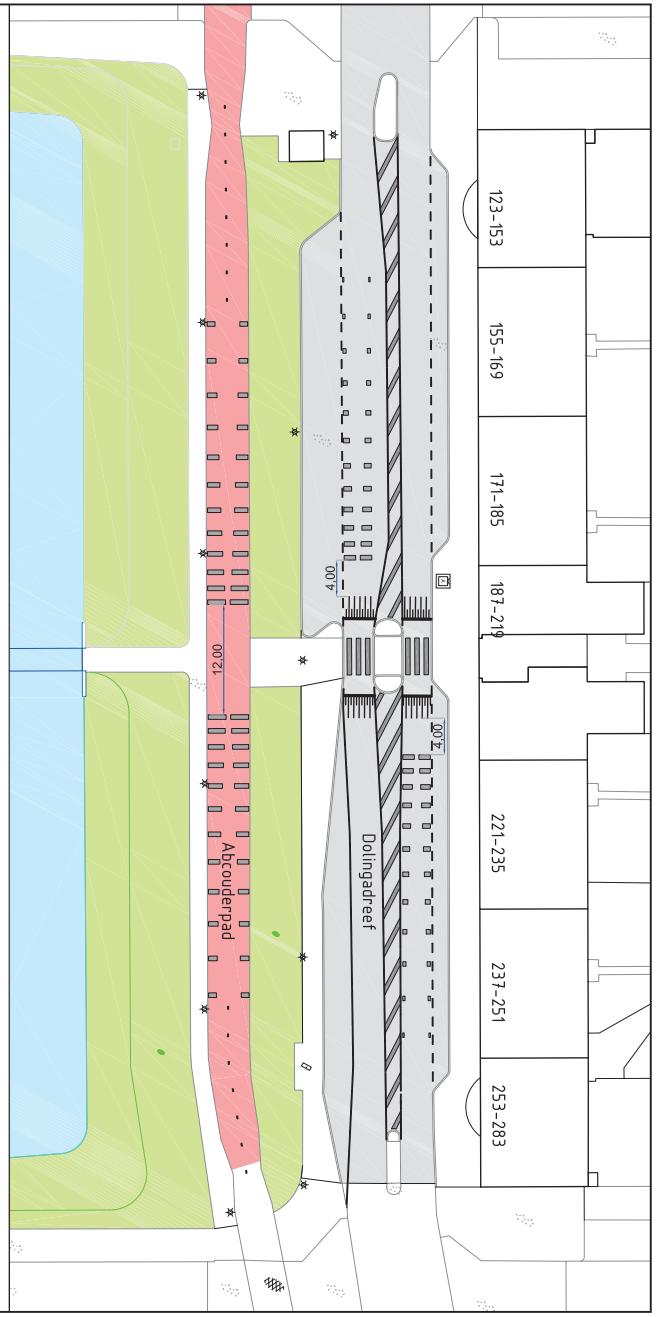

> voorstel psycho bremsen

> Situatie voor

> Situatie na

Verkeerssituatie

Dolingadreef

Bewoners hebben aangegeven dat er op de Dolingadreef en op hat Abcouderpad (fietspad naast Dolingadreef) te hard gereden wordt. Er is een schouw geweest met verkeerskundigen. Op korte termijn is het mogelijk om zowel op de dreef als op het fietspad Psycho Bremsen aan te brengen. Dit is zonder verkeersbesluit uit te voeren conform de CVC richtlijnen. Op de pagina hiernaast is dit plan uitgewerkt in een voorlopig ontwerp. Inmiddels zijn de psychobremsen aangelegd.
Op lange termijn is het noodzakelijk om nader onderzoek te doen naar het hele dreefgebied waarin een aantal zaken meegenomen kunnen worden die zijn aangedragen door bewoners. Onder andere smiley's, de zichtbaarheid van de drempel en het vergroten van het zebrapa. Dit onderzoek is inmiddels in gang gezet. Er is in oktober nog een schouw geweest met bewoners. Door de verkeerskundige is gekeken welke ingrepen nodig zijn. Er wordt nu een prioritering gemaakt en gekeken welke middelen er zijn om uit te kunnen voeren.

> foto van de schouw met bewoners (17-10-2018)

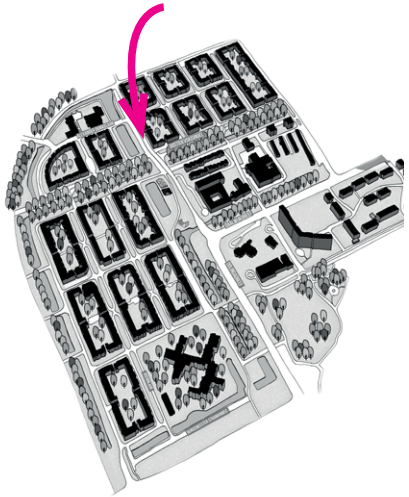

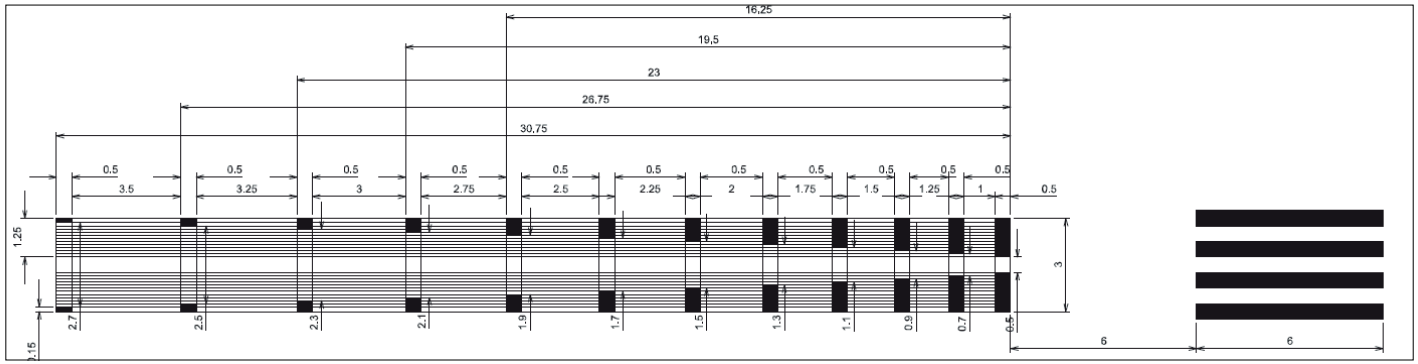

Maatvoering psychobremse (schaalloos)

Bron: Leidraad Centrale verkeerscomissie / 26 april 2016 / p. 76

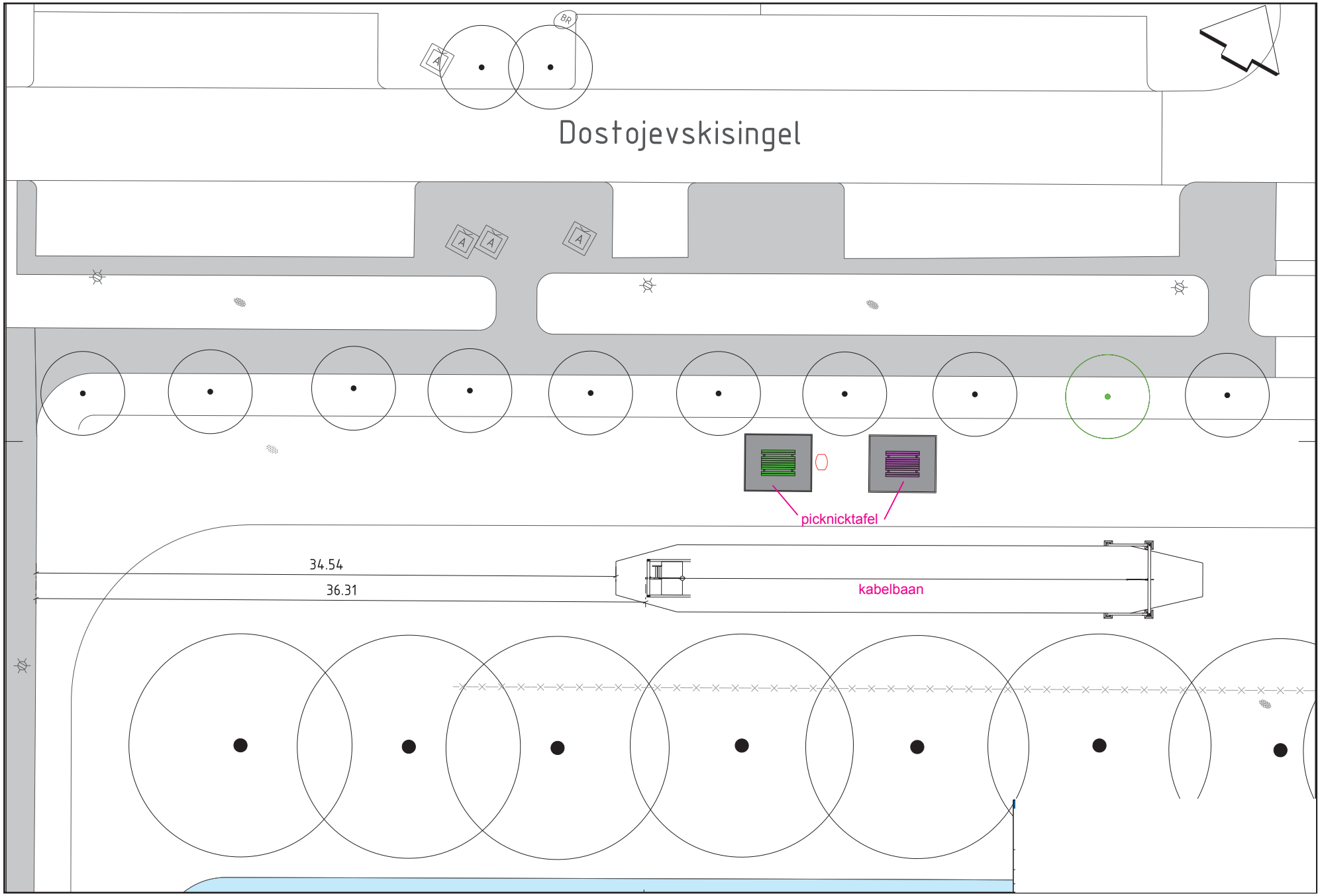

> voorstel locatie kabelbaan

Kabelbaan + picknicktafels

Dostojevskisingel

Kabelbaan op locatie Dostojevskisingel. De kabelbaan komt een aantal keren naar voren op de tekening van de ideale speelplek. Deze tekening is gemaakt door de kinderen van de twee basischolen samen met de Bewegende stad. De kabelbaan krijgt de kleur blauw, net als de grote picknicktafel op de Agatha Christiesingel.
Twee picknicktafels worden er bijgeplaatst zodat het een plek wordt om te ontmoeten en te spelen. De picknicktafels komen op meerdere plekken terug, waardoor het herkenbaar wordt en een eigen identiteit geeft aan de buurt.

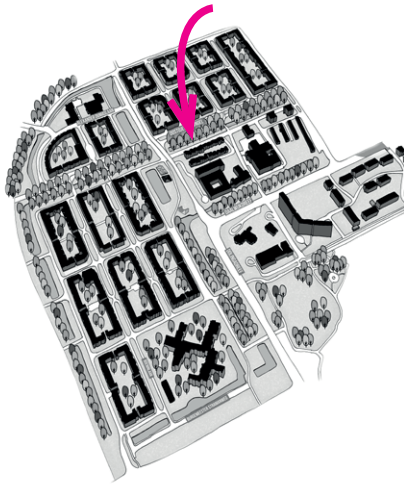

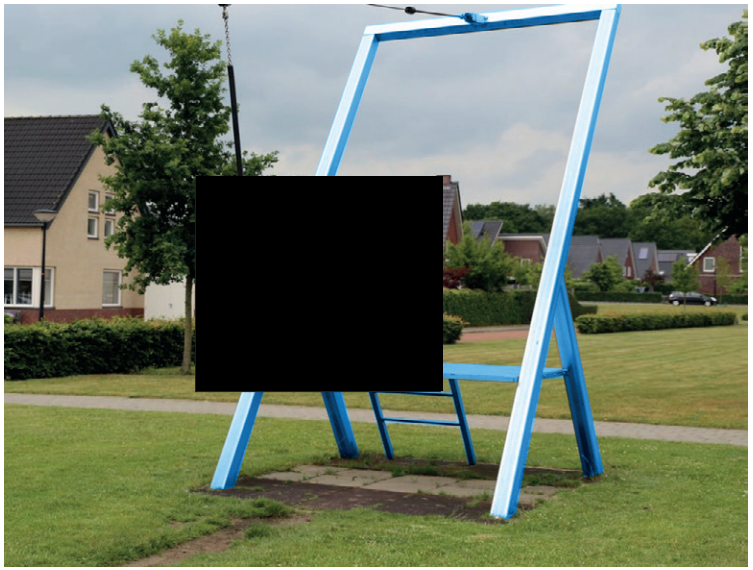

> referentiebeelden kabelbaan

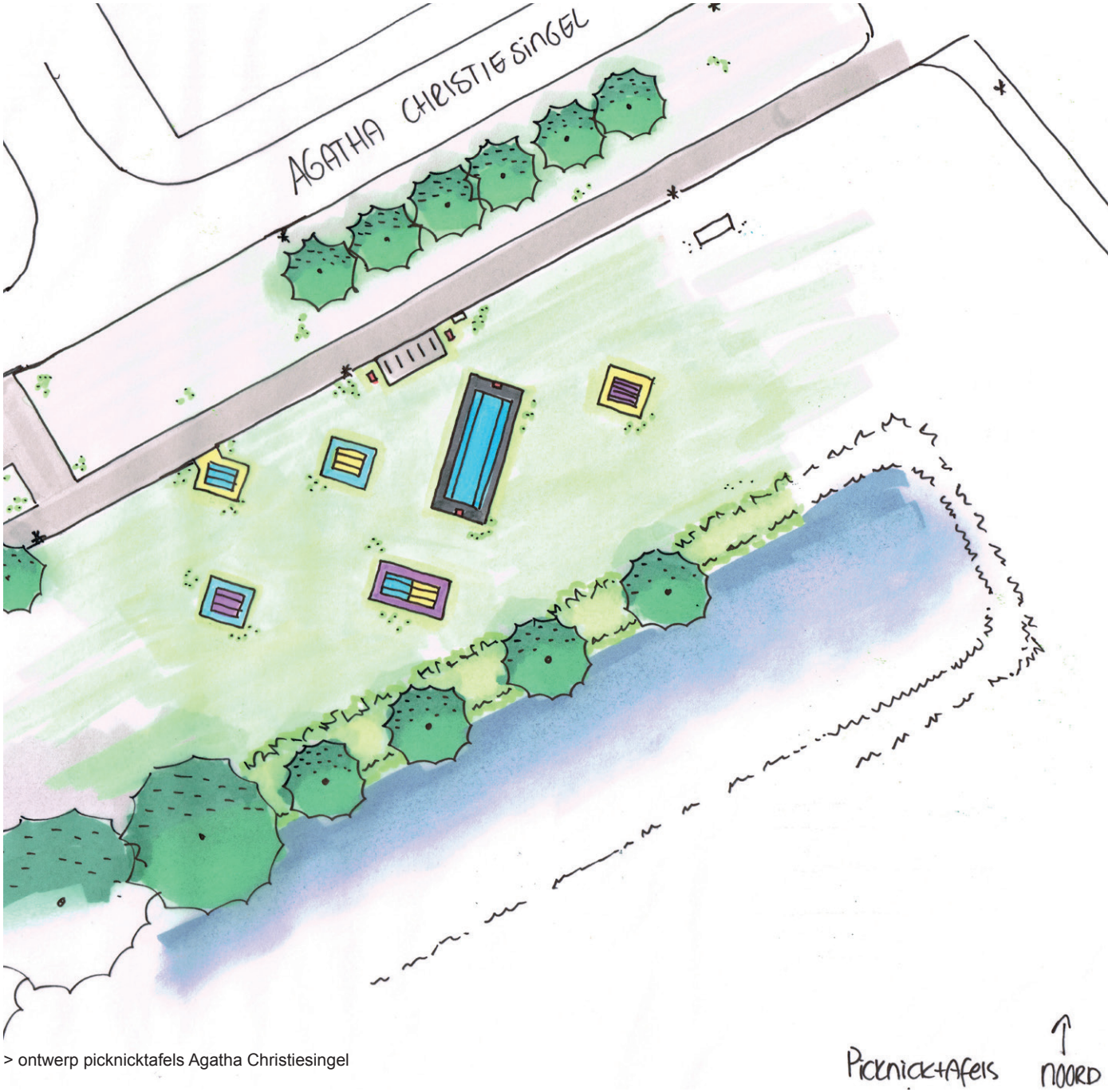

> ontwerp picknicktafels Agatha Christiesingel

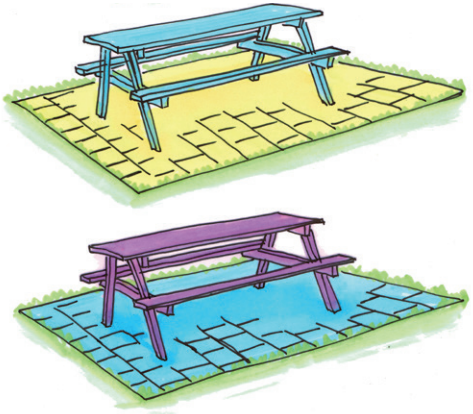

> schets gekleurde picknicktafels op gekleurde ondergrond

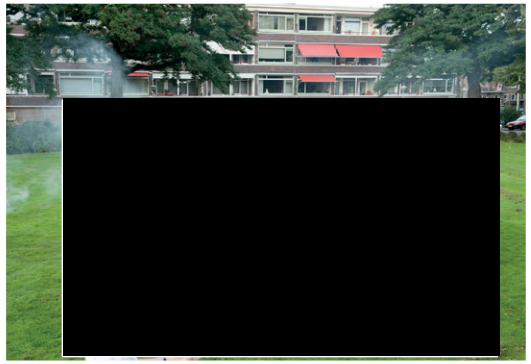

> referentie XXL picknicktafel (Studio Maatwerk)

XXL PICKNICKTAFEL

> ontwerp XXL picknicktafel (Studio Maatwerk)

Picknickafels

In het grasveld van Agatha Christiesingel op de plek waar de Hoodlab-container stond is de XXL picknickbank geplaatst. Hij heeft dezelfde kleur als de Hoodlab container en wordt vergezeld door 6 kleinere picknicktafels in verschillende kleuren. De picknicktafels worden op een verharde ondergrond geplaatst. Bij iedere plek wordt een prullenbak geplaatst.

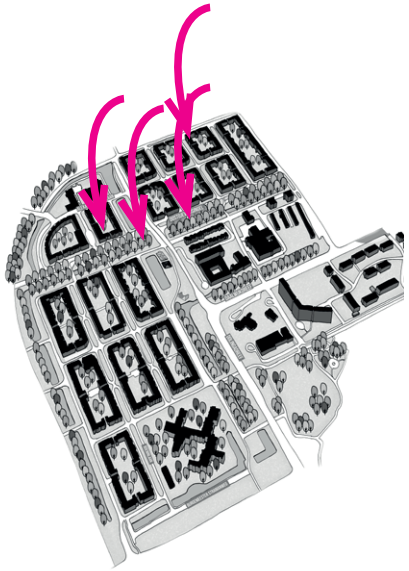

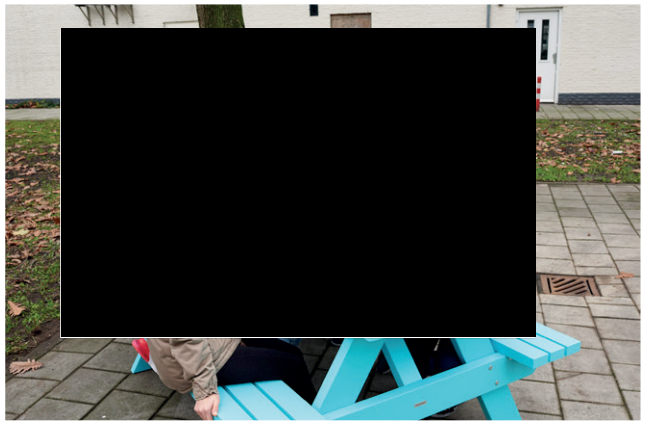

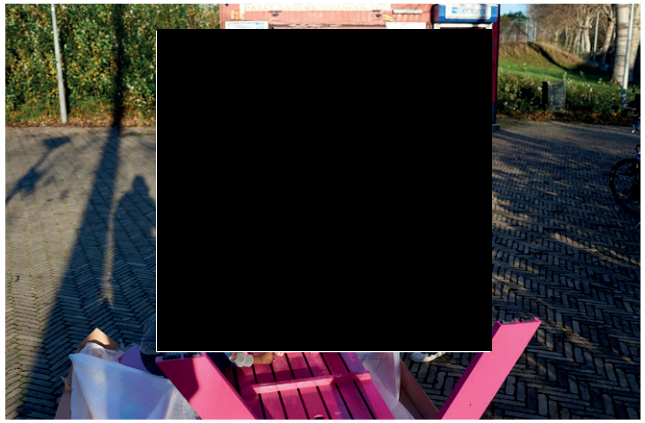

> co-creatieproces met buurtbewoners en basisschoolkinderen

> picknicktafels gerealiseerd bij metrohalte Venserpolder

> picknicktafels gerealiseerd bij Agatha Christiesingel

Bloembollen

Langs het Abcouderpad is een bloembollenroute gemaakt. Deze route loopt door in de H-buurt, langs het Abcouderpad. Samen met bewoners en schoolkinderen zijn er bij de picknicktafels langs de Agatha Christiesingel op een aantal plekken ook bloembollen geplant. In het voorjaar zullen deze plekken vrolijk kleuren door de bloei van deze bloembollen.

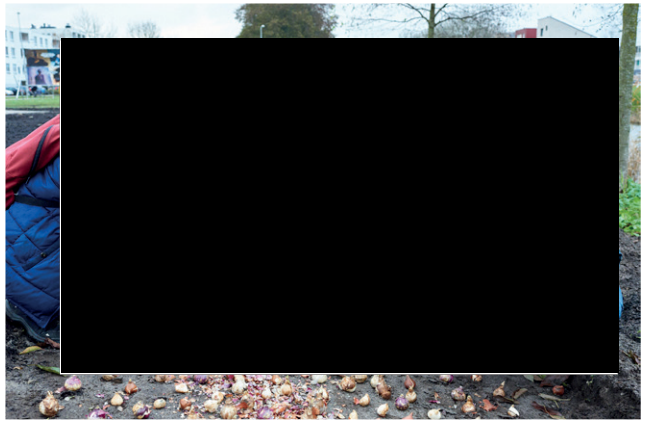

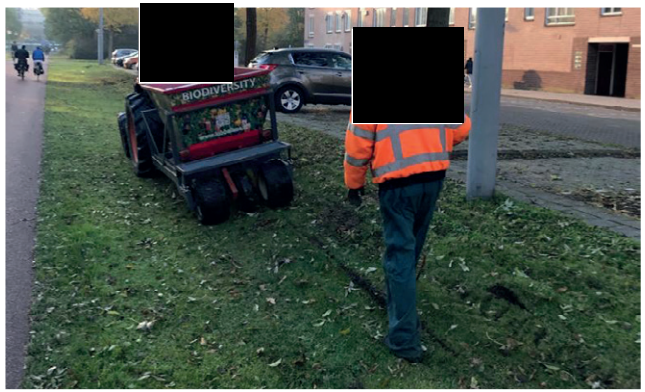

> realisatiefoto's aanplant bloembollen

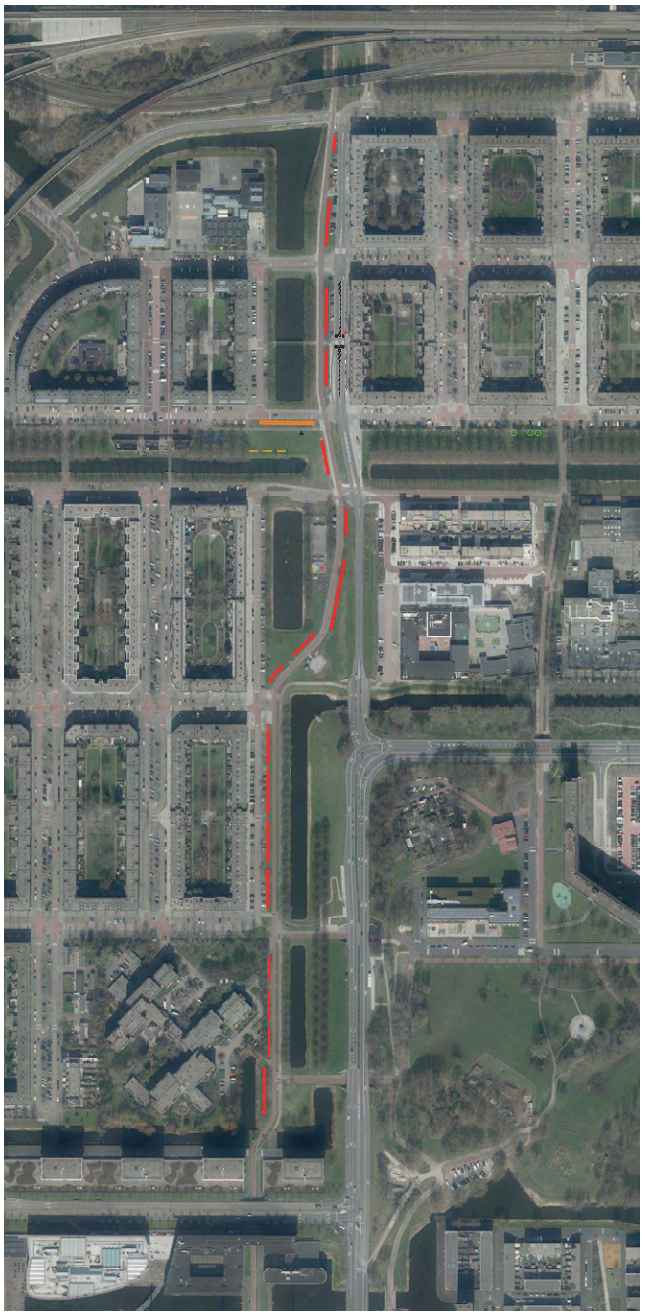

> bloembollenroute langs Abcouderpad (rood)

speelplek Dubbelink

Het plan voor de speelplek bij Dubbelink is uitgewerkt in de projectgroep van Dubbelink.

Het ontwerp voor de speelplek bestaat uit drie delen. 1) Een gedeelte met speeltoestellen 2) een open ruimte waar vrij gespeeld kan worden en 3) een strook met beplanting gecombineerd met een picknicktafel.

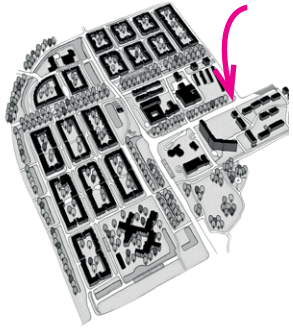

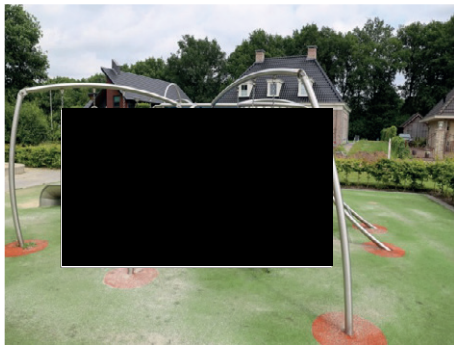

> referentiebeelden speelplek Dubbelink

trap naar bushalte

De traptreden naar de bushalte op de Dolingadreef zijn aangepast. Het geldt voor beide trappen bij beide bushaltes. Hierdoor is de bushalte weer beter bereikbaar voor voetgangers.

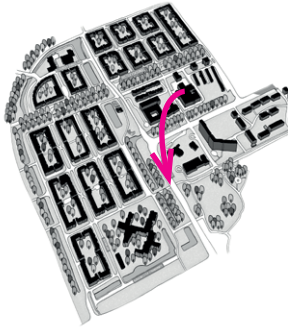

> aangepaste trap Dolingadreef

Bij basisschool de Schakel

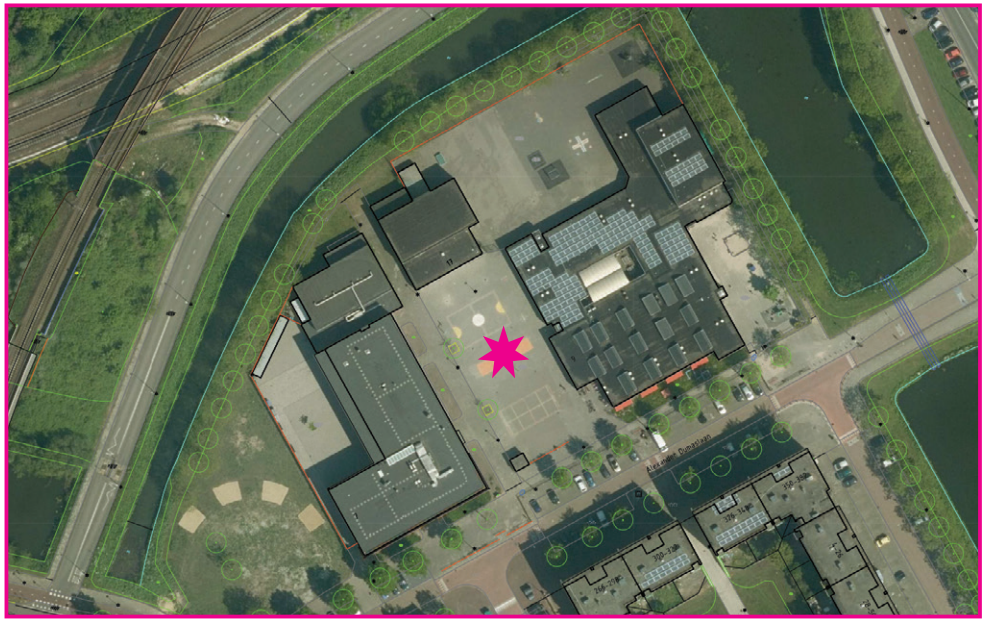

> locatie Funbox bij de Schakel

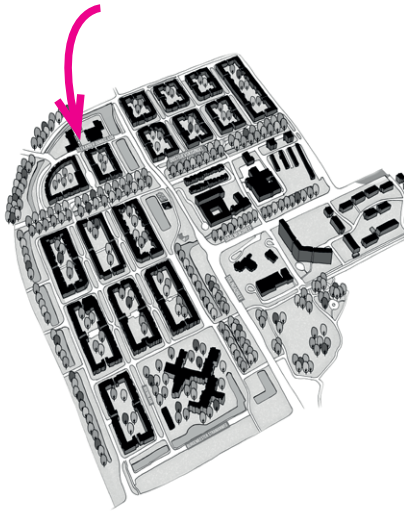

Bij Calisthenicspark

>locatie Funbox bij Klaverblad

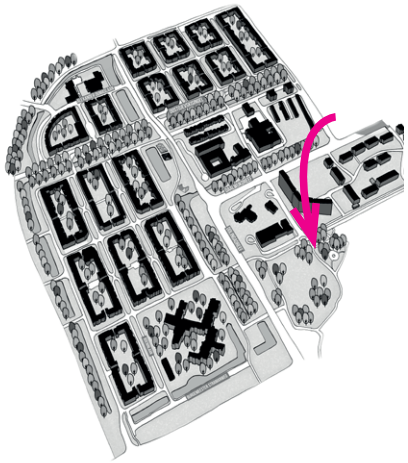

Funbox

Een funbox is een container waarin allerlei sport en spel materiaal is opgeborgen, voor gebruik door de buurt. Middels een overeenkomst kan toegang verleend worden tot de box, aan scholen of sportinstructeurs die gebruik willen maken van de materialen in de box.
In overleg met de scholen is er een funbox tussen de Schakel en de Dreef geplaatst. Ook is er in overleg met het Klaverblad een funbox in de buurt van deze school geplaatst. De funboxen worden ingericht door Hoodlab d.m.v. een co-creatieproces met de scholen en sporters en sportinstructeurs uit de wijk.

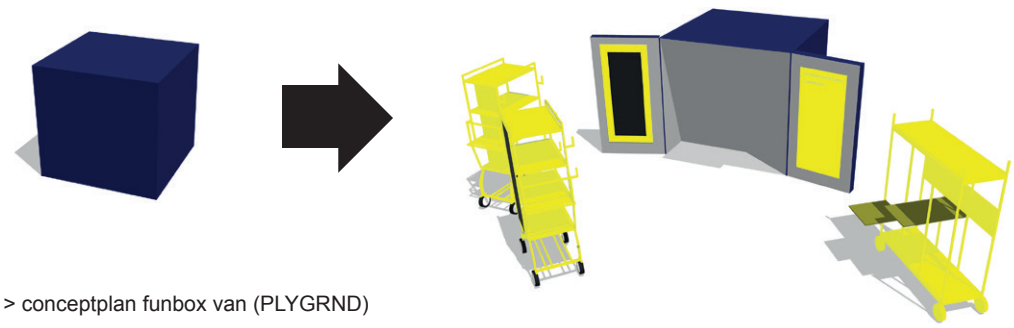

> conceptplan funbox van (PLYGRND)

> foto's plaatsing funbox, en het gebruik van de funbox

Tunnel of love

De bekleding van de tunnel of Love wordt gemaakt door kunstenaar [redacted].
Op ieder hart mogen mensen uit de buurt een wens of lief bericht schrijven. Er zijn 5 verschillende formaten harten. Er zullen in totaal 1500 harten in de tunnel zijn. 3D, gemaakt van beton of 2D beschilderd op de wand.

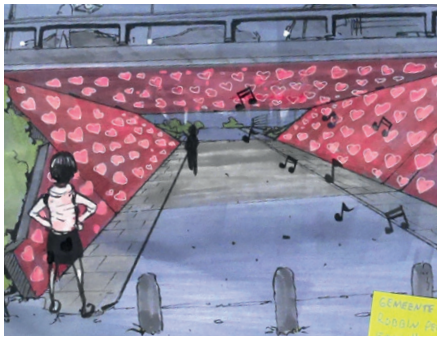

> concept: tunnel of Love ([redacted])

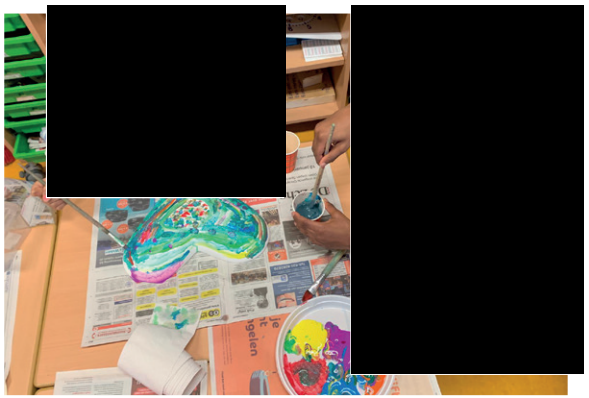

> foto's creatieproces van de harten voor de tunnel of lovel

> voorbereiding rode ondergrond voor de tunnel of love

Beweegroutes

In co-creatie met scholen, buurthuizen en jongeren zijn vier beweegroutes door Venserpolder gemaakt. PLYGRND.city heeft in de HOODLAB buurtbewoners gemobiliseerd om deze routes samen te stellen. Tijdens het maken van de beweegroutes is er gekeken welke oefeningen of bewegingen in de openbare ruimte gedaan kunnen worden met de beschikbare objecten. PLYGRND.city heeft deze routes vervolgens uitgewerkt. Op de routes zijn bordjes geplaatst met uitleg over de activiteit. Iedere route heeft zijn eigen kleur bordje gekregen, waardoor het makkelijk te herkennen is.

> bordjes langs de beweegroute met uitleg over de activiteit

> geluksroute

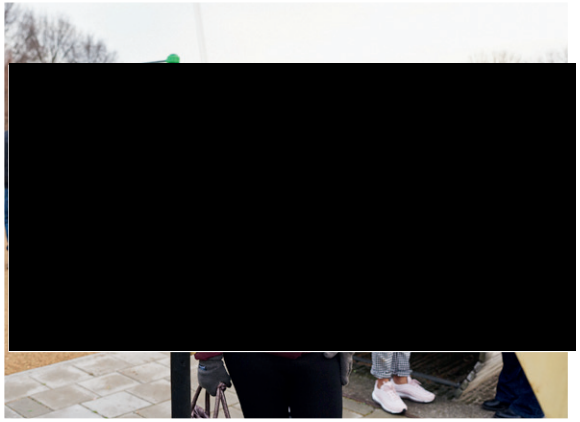

> bordjes langs de beweegroute met uitleg over de activiteit

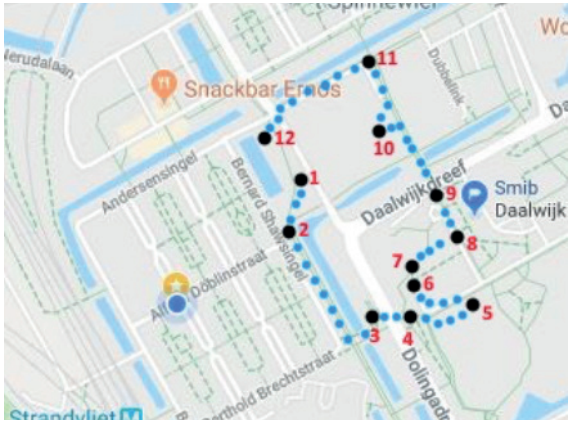

> hardcore route

> minder validen route

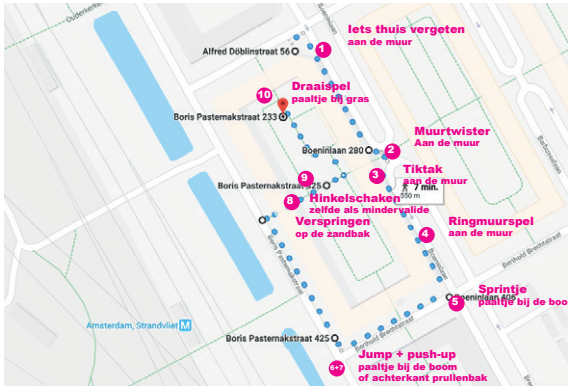

> kids route

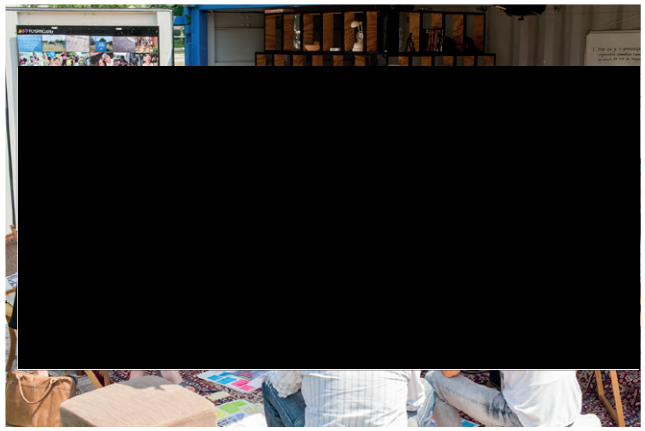

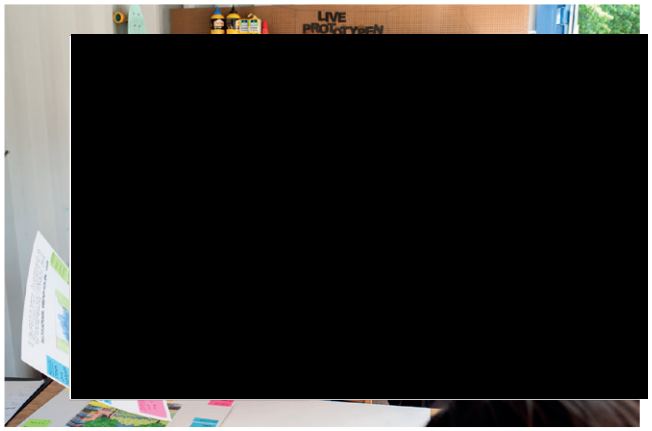

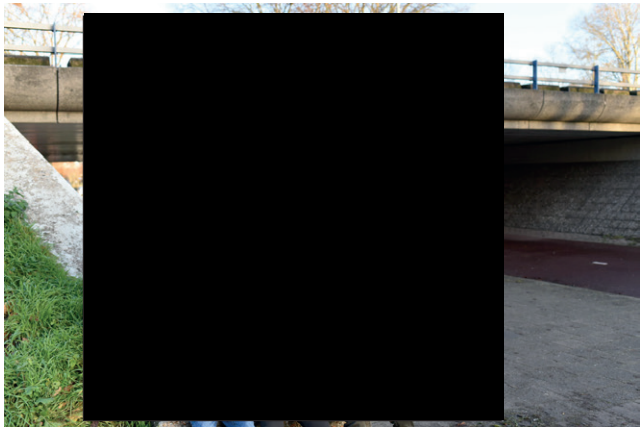

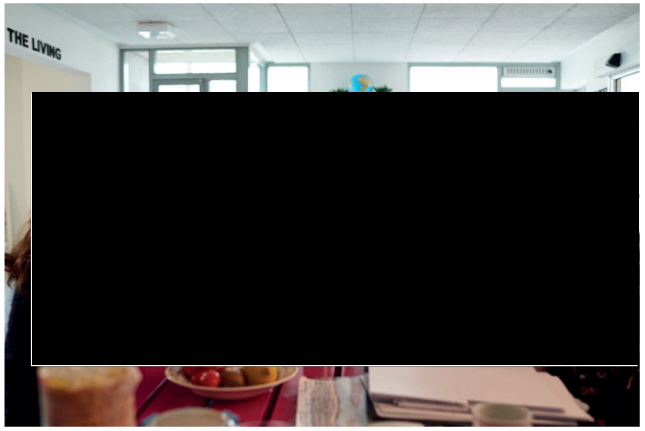
THE LIVING

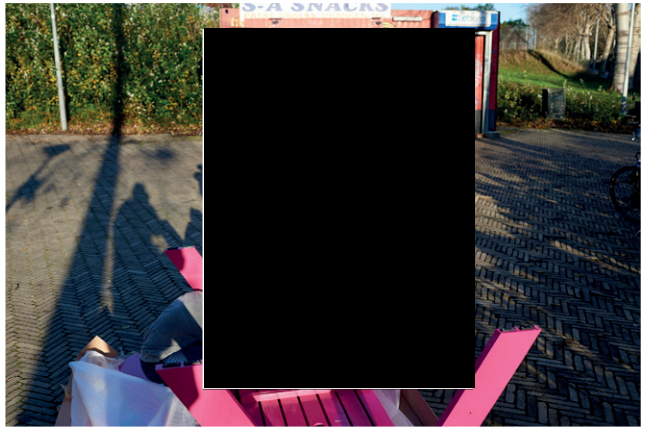

Conclusies

Een korte terugblik op het proces. Wat nemen we mee en waar moeten we nog aan werken?

HOODLAB

Hoger doel
We verbinden het ruimtelijke met het sociale domein. De interventies dienen als middel om sociale en fysieke gezondheid te stimuleren. Het is innoveren in de gebiedsontwikkeling en tegelijkertijd sociale thema's aanvliegen.

De 'Old school' VS de 'new school' manier (de bewonersbrief vs co-creatie)
De 'new school' manier, 1 op 1 communicatie, kost tijd maar bewoners voelen zich gehoord. Je vangt een bredere en representatieve groep buurtbewoners. De les is om naast de nieuwe manier, te blijven communiceren via de traditionele wegen zoals bewonersbrieven. Anders mis je toch een grote groep bewoners in een wijk. Creëer daarnaast een platform online om mensen binnen te bereiken

verblijfsplekken
De nieuwe verblijfsplekken in de wijk: funbox, picknicktafels, hoodlab, enz. dienen als middel om mensen te verbinden. Deze plekken wil je sociaal activeren met 'programma' om meer impact te maken, dit heeft tijd nodig om mensen te bereiken, mobiliseren en te activeren.

bewoners betrekken
Co-creanten vinden blijkt niet zo makkelijk. Groepen kinderen komen meedoen, de school doet workshops en buurtbewoners dienen zich aan. Maar je kan niet altijd goede afspraken maken met de mensen, ze komen niet altijd opdagen. Ambassadeurs vinden voor eigenaarschap blijkt nog veel moeilijker, wie wil zich echt ontfermen over zijn / haar wijk - en hoe? Noteer de namen van de mensen goed, niet iedereen wil zijn gegevens achter laten en mensen zijn druk. Wat voor systeem kunnen we hiervoor nog meer inzetten?

procestijd
We gaan met een hoge snelheid: ophalen, schetsontwerpen, definitieve ontwerpen en uitvoeren. Deze hoge snelheid heeft voorstanders en tegenstanders. Blijf daarom de ontwikkelingen goed communiceren met de bewoners.

cultuur / gedragsverandering
De samenleving vraagt een nieuwe werkvorm, om mensen zelf pro actiever te laten zijn in hun omgeving. Soms willen en gaan we te snel, cultuur- en gedragsverandering heeft tijd nodig.